

(สำเนา)

ที่ /๒๕๐๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

เรื่อง คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร

อ้างถึง หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ ๑๒๙๒/๒๕๐๑

ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๑

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาเอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการสำรวจการออกโฉนดที่ดิน

ตามหนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารอ้างถึงข้างบนความว่า เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรแจ้งว่า กระทรวงยุติธรรมได้ส่งสำเนาหนังสืออธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์มายังเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในฐานะเลขาธิการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญแจ้งว่า ศาลอุทธรณ์โดยมติที่ประชุมใหญ่มีความเห็นว่า บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อความ เป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๙ ขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ มาตรา ๙๙ มาตรา ๑๐๑ และมาตรา ๑๐๒ จึงขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามมาตรา ๑๑๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ บัดนี้ คณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ประชุมพิจารณา วินิจฉัยเรื่องนี้เสร็จสิ้นแล้ว โดยมีมติเป็นเอกฉันท์ให้คำวินิจฉัยว่า มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดที่ดินเพื่อความ เป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นบทบัญญัติมีข้อความขัดต่อรัฐธรรมนูญ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ใช้บังคับมิได้และขอให้ข้าพเจ้าพิจารณาให้ความเห็นเพื่อ ประกอบกิจการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีว่าจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ต่อไป อย่างไร ผลงานที่ดำเนินไปแล้วจะเป็นอย่างไร และจะควรทำอะไรต่อไป นั้น

ข้าพเจ้าได้พิจารณาแล้วขอเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของ คณะรัฐมนตรีดังต่อไปนี้

๑. ปัญหาที่ว่าจะต้องดำเนินการเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ต่อไปอย่างไรนั้น โดยที่ มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อความ เป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗มีเจตนารมณ์ที่ จะให้การพิจารณาและคำสั่งของคณะกรรมการฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับการนำที่ดินออกจัดให้แก่

ราษฎรตามความเป็นธรรม (มาตรา ๔) และการสั่งให้บุคคลที่เห็นว่าไม่มีสิทธิในที่ดินออกจากที่ดินพร้อมทั้งรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง (มาตรา ๘) มีผลเด็ดขาดและใช้บังคับได้แน่นอน จึงเป็นบทบัญญัติที่สำคัญยิ่งของพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม เพราะมุ่งหมายที่จะให้นโยบายเกี่ยวกับการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมได้สัมฤทธิ์ผลครบถ้วนทุกประการ แต่เมื่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญได้ให้คำวินิจฉัยว่า มาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗ เป็นบทบัญญัติมีข้อความขัดต่อรัฐธรรมนูญ ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ ใช้บังคับมิได้ ซึ่งมีผลเท่ากับว่า คำสั่งของคณะกรรมการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมไม่เด็ดขาด คู่กรณีอาจนำไปฟ้องร้องยังศาลได้ และศาลอาจมีคำพิพากษาเป็นประการอื่นใดก็ได้เช่นนี้แล้ว ถ้ารัฐบาลไม่มีนโยบายในอันที่จะดำเนินการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมตามเหตุผลของการประกาศใช้พระราชบัญญัตินั้นแล้ว ก็เห็นว่าสมควรที่จะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติยกเลิกพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗ ต่อสภาผู้แทนราษฎร แต่ถ้ารัฐบาลมีนโยบายที่จะดำเนินการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมเพื่อมิให้แย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ ก็สมควรจะได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติดังกล่าว นั้นเสียใหม่ ซึ่งอาจให้คณะกรรมการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมเป็นผู้พิจารณาสอบสวนในเบื้องต้น และศาลเป็นผู้พิจารณาและมีคำสั่งหรือคำพิพากษาชี้ขาดในที่สุดต่อไป

๒. ปัญหาที่ว่าผลงานที่ดำเนินไปแล้วจะเป็นอย่างไรนั้น เมื่อได้พิจารณาถ้อยคำในมาตรา ๑๑๓ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีความว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีข้อความแย้งหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญนี้ บทบัญญัตินั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้ ประกอบกับมาตรา ๑๑๔ วรรค ๒ ซึ่งมีความว่า คำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาดและให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง แต่ไม่กระทบกระทั่งคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว แล้วก็เห็นได้ว่า เมื่อคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญมีผลบังคับ บทบัญญัติในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคม พ.ศ. ๒๔๙๗ ก็จะใช้บังคับมิได้ ส่วนข้อความที่ว่า และให้ใช้ได้ในคดีทั้งปวง หมายความว่า ถ้ามีคดีขึ้นสู่ศาลเมื่อคำวินิจฉัยมีผลบังคับแล้วเช่นนี้ ก็ต้องถือตามคำวินิจฉัยนั้น ทั้งนี้ เห็นได้จากข้อความต่อไปที่ว่า แต่ไม่กระทบกระทั่งคำพิพากษาของศาลอันถึงที่สุดแล้ว ซึ่งหมายความว่า ถ้าคดีถึงที่สุดแล้วก็ป็นอันแล้วกันไป แต่ถ้าคดีขึ้นมาสู่ศาลหรือคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลหนึ่งศาลใด ศาลนั้นก็จะต้องถือตามคำวินิจฉัยของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ ด้วยเหตุดังกล่าวมานี้ จึงเห็นว่า ผลงานที่ดำเนินการไปแล้วย่อมสมบูรณ์จนกว่าจะมีผู้ฟ้องร้องต่อศาล และศาลได้มีคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น

อนึ่ง ใครขอเรียนเพื่อทราบในที่นี้ด้วยว่า ผลงานของคณะกรรมการจัดที่ดินเพื่อความเป็นธรรมแก่สังคมที่ได้ปฏิบัติไปแล้วมีเฉพาะแต่กรณีที่ดินของหรือผู้ครอบครองที่ดินแสดงความจำนงแก่ทางราชการสละที่ดินของตนเท่านั้น ไม่มีกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินอยู่เดิมต้องสละการครอบครองที่ดินของตนไปเพราะเกรงกลัวอิทธิพลหรือเพราะความไม่รู้เท่าถึงการณ์ และกรณีที่ปรากฏว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินได้ที่ดินมาด้วยความไม่เป็นธรรมด้วย ปรากฏตามสำเนาเอกสารแนบท้ายนี้

๓. ส่วนปัญหาที่ว่าควรทำอะไรต่อไปนั้น เมื่อได้เรียนชี้แจงมาใน ๑ และ ๒ แล้ว ก็เป็นอันไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในปัญหานี้อีก
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา